

Изх. № 05-02-55 / 11.07.2017 г.

ДО

Г-Н БИСЕР ПЕТКОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

КОПИЕ:

Г-Н ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ОТНОСНО: Проект на Рамково споразумение за механизъм за определяне на минималната работна заплата /МРЗ/

УВАЖАЕМИ Г-Н ПЕТКОВ,

Като изразявам удовлетворение от Вашата инициатива за открит и конструктивен социален диалог, подпомагане на договарянето между социалните партньори и изпълнението на специфичните препоръки на ЕК, с настоящото представям бележки и предложения на Българската стопанска камара по проекта на споразумение за механизъм за определяне на МРЗ.

1. Използваните термини – „процедура“ и „механизъм“ се припокриват в своето съдържание, което се потвърждава и при прочита на руския и английски превод на приложимия термин от Конвенция № 131 на МОТ („процедура“, съответно „machinery“ в руския и английски текст). Предлагаме да бъде възприет само един термин – например „процедура за консултиране и определяне на МРЗ“, като наименованията на първата и втората част на основния текст на проекта на споразумение бъдат обединени.
2. Началната дата (31 март на текущата година) за откриване на процедурата за договаряне – консултиране на размера на МРЗ, следва да бъде съобразена с необходимостта от предоставяне на социалните партньори на проекта на тригодишната бюджетна и макроикономическа прогноза по ежегодната бюджетна процедура. БСК многократно е настоявала съответният проект на РМС да бъде консултиран в НСТС, в съответствие с ясните и категорични изисквания на чл. 3 от КТ. Отново декларираме несъгласие с твърде широкото интерпретиране и формална аргументация на получените до този момент откази за провеждане на съответните консултации от страна на МФ.
3. Определените крайни срокове в т. 2 на процедурата за консултации по МРЗ се обвързват по твърде неясен начин със „сроковете, предвидени за бюджетната процедура за съответната година“. В т. 4 имплицитно се предвижда консултиране на проекта на РМС на твърде късен етап от приключване на бюджетната процедура - след приемане на закона за държавния бюджет. Считаме, че консултациите между социалните партньори по размера на МРЗ, следва да приключат поне един месец преди внасяне на законопроекта за държавен бюджет за обсъждане и приемане от Министерския съвет, което следва да бъде отбелязано в текста.
4. В т. 6 следва да бъде предвиден ангажимент на МФ за предоставяне на проекта на тригодишната бюджетна и макроикономическа прогноза по ежегодната бюджетна процедура.

5. Т. 8 не конкретизира начина на рефериране (използване) на резултатите от предложените три сценария за прогнозната година, например, като горни референтни граници при консултиране на размера на МРЗ.
6. Категорично възразяваме срещу заложения подход на ежегодна актуализация на размера на МРЗ. Значително по-адекватен подход е възприемане на тригодишна актуализация, което отговаря на действащата практика на корпоративно планиране, на изготвянето на проектите на държавен бюджет и на осигурителните институции, на опита на повечето държави-членки на ЕС на контролиран ръст на цените. В тази връзка отбелязваме, че в годините след отключване на глобалната икономическа криза през 2008 г., актуализацията на МРЗ не действа като значим проинфлационен фактор. В същото време, основателно може да се очаква, че в периоди на икономически подем, тази тенденция може да се трансформира относително бързо и радикално, с всички произтичащи дефекти за макроикономическата и финансова устойчивост. При възникване на екстрена необходимост, съответните консултации могат да бъдат задействани своевременно, напр. - при значителен ръст на потребителските цени или производителността на труда и друг значими макроикономически параметри.

Коментари по предложените три основни сценария по Приложение № 2 на проекта на споразумение:

Сценарий 1:

Използването на медианната работна заплата в съотношение към средната работна заплата (СРЗ) следва да се основава на един и същ обхват на показателите.

Подчертаваме, че представените „Прогнозни разчети за МРЗ съобразно сценарии 1, 2 и 3“, по недопустим начин сравняват медианната работна заплата за м. октомври 2014 г. от 545 лв. със средногодишния месечен размер на СРЗ за 2014 г. от 822 лв. Отчетената СРЗ за м. октомври съгласно четиригодишното изследване на НСИ за м. октомври 2014 г. е 770 лв¹, т.е. съотношението на медианната РЗ към СРЗ е в действителност 70,8%, а не 66,3%, както излиза от предоставените разчети. Този подход се възпроизвежда по негативен начин във всички следващи етапи и крайни резултати от използвания изчислителен алгоритъм за получаване на ключовото съотношение на МРЗ към медианната работна заплата, и оттам - на оценения нов размер на МРЗ за следващата година.

Не приемаме и възприетия подход на екстраполиране на ръста на СРЗ на основата на измененията за първото тримесечие на съответната година. Известно е, че при всички свои недостатъци, този метод постига по-надеждни резултати само при използване на дълги статистически редове – например, от 5 до 7 г., при отчитане на текущата фаза на икономическия цикъл. Подчертаваме, че към първоначалния момент на процедурата – 31 март на текущата година, би следвало да са налични разчетни оценки за ръста на производителността, компенсацията на едно наето лице, за осигурителния доход и други показатели по проекта на тригодишната макроикономическа и бюджетна прогноза за следващата година. Тяхното прилагане следва да се основава на детайлно описание на използваната методология и изходни данни, които следва да бъдат предоставени от Министерството на финансите. Допълнително отбелязваме, че прогнозният ръст на компенсациите на един зает за 2018 г. спрямо 2017 г. по прогнозата на МФ от април т. г. е 4,9%, спрямо прогнозен ръст на СРЗ от 10%, както е посочено в представения пример.

По отношение на използваното ключово съотношение на МРЗ към медианна работна заплата подчертаваме, че в съответствие с възприетия подход в рамките на ЕС при определяне на линията на бедност (60% от медианния доход на член на средно домакинство по SILC), приложимият адекватен размер на предлаганото ключово съотношение за МРЗ към медианна работна заплата е не повече от 60%. Това отговаря на съотношение на МРЗ към СРЗ от около

1

<http://www.nsi.bg/bg/content/4044/%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8>

42,5%, което надхвърля дългосрочното средно съотношение, характерно за 22 държави-членки на ЕС, прилагащи задължителен размер на МРЗ на национално ниво.

Сценарий 2

Възразяваме срещу използването на показателя „БВП на жител“, доколкото адекватният показател, относим към възнагражденията и производителността на заетите лица, вкл. по трудов договор, е „*брутната добавена стойност (БДС) на едно заето лице*“.

В съответствие с отбелязаното от представителя на БСК при предварителното обсъждане на проекта на споразумение, следва да се използва индексът на реален, а не на номинален ръст на производителността на труда. Реалният ръст отразява значително по-точно общата резултатност на вложения труд, пазарно представяне, ефективност на оперативно и стратегическо управление на равнище предприятие, което се отнася и за съответните агрегати на ниво икономическа дейност, регион и на национално равнище. По такъв начин се елиминира двойното отчитане на ценовия ръст чрез дефлатора на БВП и индекса на потребителските цени. В тази връзка отбелязваме, че разликата между стойностите на двата показателя за 2018 г. по БВП на глава от населението е приблизително 2 пр. п., съответно - 5,6% и 3,7% за номинален и реален ръст, разчетени по прогнозните данни на МФ (Пролетна макроикономическа прогноза за 2017 г. на МФ, стр. 10).

Сценарий 3

Използваните изходни условия и допускания по този сценарий не отразяват реалното състояние на средното домакинство като брой членове и наети лица по трудово отношение, както и съотношението между броя на лицата в домакинство с работещи родители и броя на т. нар. еквивалентни единици, възприети при определянето на линията на бедност. Представеният пример не уточнява възприетия подход за прогнозиране на линията на бедност. Сценарият не отчита и необходимостта от обвързване на МРЗ с ролята на държавата и социалното подпомагане за покриване на потребностите на работниците и техните семейства, както изисква Конвенция № 131 на МОТ.

Трите предложени сценария не отчитат въздействието на МРЗ върху общата заетост и, конкретно - върху нискоквалифицирания труд и други неравностойни групи на пазара на труда (младежи, жени, заети в МСП, търговията и услугите с ниски нива на СРЗ и региони в икономическа депресия), в съответствие с Конвенция № 131 на МОТ и потвърждаващи ги корелационни анализи на тези зависимости, установени в проучвания на Европейската комисия.

При възприемане на отправените предложения и бележки допълнително следва да бъдат изготвени примерни изчисления за приложимите актуализирани сценарии, основаващи се на реални отчетни данни за по-дълъг период – например, след 2010 г., с оглед оценяване на адекватността на използваната методология.

Отбелязваме отново негативното въздействие върху прилагането на механизма за определяне на МРЗ, на многократно обсъжданите деформации на пазара на труда и организацията на заплащането, свързани допълнителното възнаграждение за т. нар. „клас прослужено време“ и административното определяне на прагове за минимален осигурителен доход. В своята съвкупност те водят до дискриминация на отделните групи наети лица по възраст и заетост в частния и обществен сектор, узаконяват недеklarирания труд и пасивността на упражнявания контрол. В тази връзка, и в съответствие с преобладаващата практика в държавите-членки на ЕС, следва да бъдат предприети паралелни промени в действащата правна уредба.

С УВАЖЕНИЕ,

БОЖИДАР ДАНЕВ

Изпълнителен председател

